

2023Z13727

Vragen van het lid **Van Raan** (PvdD) aan de Minister voor Klimaat en Energie over *de recente opkoop van vier Nederlandse gascentrales door Tsjechisch energiebedrijf EPH van oligarch Křetinský* (ingezonden 14 juli 2023).

Vraag 1

Bent u bekend met het Tsjechische energiebedrijf EPH van oligarch Daniel Křetinský (ook bekend van een groot minderheidsbelang in PostNL), en met de twee persberichten van het bedrijf EPH over de opkoop van vier Nederlandse gascentrales in de eerste helft van 2023?^{1, 2, 3}

Vraag 2

Wat vindt u ervan dat EPH binnen een half jaar 15% van het totale Nederlandse vermogen aan electriciteitsopwekking heeft opgekocht?

Vraag 3

Hoe zou u deze ontwikkeling op de Nederlandse energiemarkt duiden?

Vraag 4

Wat vindt u van de conclusie van de Europese bosbeschermingsorganisatie FERN die stelt met betrekking tot het energiebedrijf EPH dat het een «een koolstofbom in het hart van Europa» is, aangezien het energiebedrijf een

¹ EPH heeft, via haar dochteronderneming EP Netherlands, de volgende energiecentrales overgenomen:

- op 5 januari 2023 de Rijnmond-energiecentrale met 800 MW;
- op 25 januari 2023 de Sloe-energiecentrale met 870 MW;
- op 23 mei 2025 MaasStroom te Rotterdam (Pernis) met 426 MW;
- op 23 mei 2025 een belang van 50% in de Enecogen-gascentrale te Rotterdam, met vermogen van 910 MW (resterende belang van 50% in Enecogen blijft in handen van het Nederlandse energiebedrijf Eneco N.V.).

Naast de energiecentraleportfolio heeft EP Netherlands ook PZEM Energy Company B.V. overgenomen van ZEH N.V., dat de ZBL-pijpleiding omvat (een gaspijpleiding van 55 km die de Sloe-energiecentrale bevoorradt), handelsactiviteiten en B2B-stroom- en gaslevering. Door deze strategische acquisities heeft EP NL een portfolio opgebouwd van vier gasgestookte energiecentrales. Met een cumulatief vermogen van 2,6 GW is EP NL nu de derde grootste exploitant van energiecentrales in Nederland (met een aandeel van ca 15% van het opgestelde vermogen aan electriciteitsproductie in Nederland).

EPH, 25 januari 2023, «EPH enters the Dutch market by acquiring two gas fired power plants», (<https://www.ephholding.cz/en/press-releases/eph-enters-the-dutch-market-by-acquiring-two-gas-fired-power-plants/>).

groot aantal kolen-, gas en biomassacentrales exploiteert, en nieuwe opkoopt, en op het gebied van CO₂-uitstoot op de derde plaats in de lijst van Europese energiebedrijven staat, na het Poolse concern PGE en het Duitse RWE?⁴

Vraag 5

Bent u bekend met de onderzoeksconclusies van Fern waaruit duidelijk wordt dat alleen al in 2022 EPH en zijn dochterondernemingen waarschijnlijk ongeveer 4,2 miljoen ton hout hebben verbrand in haar biomassa- en kolencentrales – dit vertegenwoordigt, ter vergelijking, ruim 75% van de hutoogst in Tsjechië in 2015 (vóór een slechte schorskever-uitbraak)?

Vraag 6

Wist u dat de verbranding van 4,2 miljoen ton hout leidt tot een koolstofbom van maar liefst 6,2 miljoen ton CO₂ in 2022 die vrijkomt in de lucht? Wat vindt u daarvan?

Vraag 7

Wat vindt u van de verbranding van biomassa van het bedrijf EPH?

Vraag 8

Bent u bekend met de publicatie van de Tsjechische milieuorganisatie Re-set over EPH: «Fossiele hyena», waarin Re-set stelt dat EPH vele kolen- en gascentrales in Europa opkoopt (onder meer van het Zweedse energiebedrijf Vattenfall en Duitse Uniper), en een bedreiging voor het klimaat en voor de democratie vormt, dat EPH is begonnen met het opkopen van oude kolencentrales en vervolgens sluiting van kolencentrales op verschillende manieren probeert te voorkomen door compensatie te eisen voor sluitingen, en dat deze financiële bronnen vervolgens opnieuw geïnvesteerd worden in de ontwikkeling van de gasinfrastructuur?⁵

Vraag 9

Komt het vaker voor dat partijen oude fossiele infrastructuur opkopen om vervolgens compensatie te eisen voor het sluiten van deze infrastructuur? Wat is het risico dat compensatie als verdienmodel wordt gebruikt? Welke rol speelt het Energy Charter Treaty hierin? Bent u bereid om verder onderzoek te doen naar het risico op compensatie als onderdeel van een verdienmodel?

Vraag 10

Wat vindt u van het feit dat 15% van de capaciteit aan elektriciteitsopwekking in Nederland in eigendom is van een oligarch? Hoe past dit bij de wens van Nederland om onze energievoorziening minder afhankelijk te maken van (private partijen uit) andere landen?

Vraag 11

In hoeverre acht u deelname van EPH aan de Nederlandse energiemarkt een bedreiging voor de uitvoering van het Nederlandse klimaatbeleid en de Nederlandse democratie?

Vraag 12

Bent u bekend met de vermelding in het rapport van Re-set dat EPH de gasleiding EUSTREAM bezit, waardoor Russisch gas vanuit Rusland via Oekraïne naar Europa is getransporteerd, waardoor EPH als een verbinding tussen Rusland en Europa heeft gefunctioneerd? In hoeverre vindt u deze

² EPH, 23 mei 2023, «EPH strengthens its energy portfolio in the Netherlands with acquisition of MaasStroom Power Plant and 50% stake in Enecogen», (<https://www.ephholding.cz/en/press-releases/eph-strengthens-its-energy-portfolio-in-the-netherlands-with-acquisition-of-maasstroom-power-plant-and-50-stake-in-enecogen/>).

³ Energieia, 23 mei 2023, «Tsjechisch energiebedrijf EPH koopt derde en vierde gascentrale in Nederland», (<https://energieia.nl/energieia-artikel/40106519/tsjechisch-energiebedrijf-eph-koopt-derde-en-vierde-gascentrale-in-nederland>).

⁴ Fern, 8 september 2022, «A carbon bomb in the heart of Europe», (<https://www.fern.org/pt/publications-insight/a-carbon-bomb-in-the-heart-of-europe-2552/>).

⁵ Re-set, januari 2023, «Fossil Hyena: How Daniel Křetínský's EPH Destroys Climate, Profits from Energy Poverty and Threatens Democracy», (https://re-set.cz/download/2022/EPH_EN.pdf).

verbindingsfunctie een bezwaar bij deelname van EPH aan de Nederlandse energiemarkt?

Vraag 13

Wat is, gelet op al het bovenstaande, uw appreciatie van EPH aan de Nederlandse energiemarkt?